

2.1 HALLINTOPALVELUT

2.1.1 Vaalit

Vuonna 2026 ei järjestetä valtakunnallisia vaaleja. Seuraavat vaalit ovat eduskuntavaalit huhtikuussa 2027. Vaalien toimittamisesta vastaa keskusvaalilautakunta.

2.1.2 Hallinnon ja talouden tarkastus

Tarkastuslautakunnan toiminta perustuu kuntalain 14 luvun mukaisiin tehtäviin. Lautakunnan keskeisenä tehtävänä on arvioida, ovatko valtuuston asettamat toiminnalliset ja taloudelliset tavoitteet toteutuneet.

Tarkastuslautakunta suorittaa pääosin ulkoista valvontaa ja antaa tarvittaessa ohjeita sisäisen valvonnan toteuttamisesta kunnassa. Tarkastuslautakunta valmistelee kunnanvaltuuston päätettävät hallinnon ja talouden tarkastusta koskevat asiat.

Toiminnalliset tavoitteet

Tarkastuslautakunta kokoontuu puheenjohtajan kutsusta lautakunnassa valmistellun viitteellisen aikataulun mukaisesti. Tarkastuslautakunta keskittyy kokouksissaan hankkimaan tietoa hallintokuntien toiminnasta ja tavoitteista sekä niiden toteutumisesta. Tilintarkastus keskittyy kuntalain mukaisten tehtävien ohella tarkastamaan niitä alueita, jotka ovat lautakunnan arviointikäyntien kohteena. Tilintarkastusyhteisönä toimii BDO Oy.

2.1.3 Yleishallinto, keskushallinto ja henkilöhallinto

Valtuusto

Kunnanvaltuuston tehtävänä on vastata kunnan toiminnasta ja määritellä kunnan keskeiset tavoitteet. Valtuusto päättää hallinnon järjestämisestä, talouden, rahoituksen ja sijoitustoiminnan perusteista. Valtuuston toiminta perustuu kuntalain 14 §:n säännöksiin – sen keskeinen tehtävä on vastata kuntalaisten hyvinvoinnista ja kunnan kestävästä kehityksestä. Valtuusto vastaa strategisesta päätöksenteosta ja koko kuntakonsernin tavoitteiden asettamisesta, toiminnan ja talouden tasapainosta sekä toiminnan arvioinnista ja seurannan järjestämisestä.

Valtuusto kokoontuu varsinaisten kokousten lisäksi tarvittaessa seminaari- ja iltakoulutilaisuuksiin, joissa käsitellään kunnan kehittämistä ja ajankohtaisia valmisteilla olevia asioita.

Uudet valtuutetut kaudelle 2025-2029 valittiin kuntavaaleissa huhtikuussa 2025.

Kunnanhallitus

Kunnanhallituksen tehtäviin kuuluvat kuntakonsernin hallinnon, talouden ja henkilöstöhallinnon johtaminen ja kunnanvaltuuston asioiden valmistelu.

Kunnanhallitus vastaa valtuuston päätösten valmistelusta ja täytäntöönpanosta. Kunnanhallituksen tärkeimpänä tavoitteena on vuotuisen talousarvion tulojen ja menojen pitäminen tasapainossa ja edellisten tilikausien alijäämän kattaminen. Luottamushenkilökoulutuksia järjestetään tarpeen mukaan.

Henkilöstöjaosto

Henkilöstöjaosto ratkaisee ja päättää hallintosäännön mukaisesti asiat, jotka koskevat esimerkiksi virkaehtosopimusten määräysten soveltamista, paikallisen virka- ja työehtosopimuksen tekemistä, harkinnanvaraisia palkkoja, henkilökohtaisen harkinnanvaraisen lisän myöntämistä sekä harkinnanvaraisia palkallisia virka- ja työvapaata ja sivutoimilupia. Henkilöstöjaoston esittelijänä toimii hallintojohtaja.

Yhteiset palvelut / Yleishallinto, keskushallinto ja henkilöstöhallinto			
Strategiset tavoitteet vuosille 2026-2028			
Tavoitteet	Toimenpiteet	Vastuutahot ja resurssit	Arviointimittarit ja vertailu
Päätöksenteon avoimuus ja vuorovaikutuksen vahvistaminen kuntalaisten kanssa	Avoin ja ajantasainen viestintä. Kyselyt ja kuntalaisten kuuleminen eri yhteyksissä. Osallisuuden kehittäminen. Vapaa-ajanasukkaiden osallistaminen	Kunnanjohtaja Kunnanhallitus	Kyselyiden tulokset Kuntalaisten kuuleminen
Tasapainoinen talous mahdollistaa kunnan kehittämisen	Luottamushenkilöorganisaation kouluttaminen tehtäviinsä. Talouden seurannan työkalujen kehittäminen ja talouden tasapainottamissuunnitelman seuranta. Luottamuselinten välinen yhteistyö. Konserniyhtiöiden riskienhallinta. Palvelurakenteen sopeuttaminen väestöpohjaan ja taloudellisiin resursseihin. Kuntayhteistyön kehittäminen.	Kunnanjohtaja Kunnanhallitus	Kumulatiivinen ylijäämä Tytäryhtiöiden taloudellinen tilanne
Hyvinvoiva henkilöstö, kiinnostava työnantaja	Aktiivinen tyhy-toiminta. Toimivat työterveyshuollon palvelut. Laadukas esihenkilötoiminta.	Hallintojohtaja Kunnanhallitus	Tyhy-toiminnan määrärahat Kyselyiden tulokset

2.1.4 Elinkeino-, työllisyys- ja maahanmuuttajapalvelut

Elinkeinopalveluiden alla toimivat mm.:

- yrityspalvelut
- kuntamarkkinointi ja matkailu
- maaseutuelinkeinot
- joukkoliikenne

Yrityspalvelut

Elinkeinotoimen tavoitteena on vahvistaa yritysten yleisiä toimintaedellytyksiä kunnassa ja toimia yhteistyökumppanina paikallisen yrittäjäjärjestön ja Päijät-Hämeen yrittäjät ry:n suuntaan. Elinvoiman kehittämiseen ja kuntayhteistyöhön on haettu maakunnallista näkökulmaa siten, että kunta on mukana myös Lahden seudun kehitys LADEC Oy:n ja Lahden seutu – Lahti Region Oy:n toiminnassa.

Lahden seudun kehitys LADEC Oy

Yrityspalvelut hankitaan Lahden Seudun Kehitys LADEC Oy:n kautta, johon Hartola liittyi osakkaaksi vuoden 2019 alusta lukien. Vuoden 2025 alusta lähtien rahoittajasopimuksessa ovat mukana kaikki Päijät-Hämeen maakunnan kunnat ja kaupungit. Sopimus on voimassa toistaiseksi.

Elinkeinoneuvontaan kuuluu laajasti erilaisia maksuttomia ja osittain maksullisia neuvontapalveluja yrityksille. Rahoittajasopimuksen mukaan Hartola maksaa vuosina 2025-2026 vuosittain 8,20 euroa/asukas. Palveluiden vuosikustannus vuonna 2026 on noin 20.400 euroa. LADEC:n osakkaana Hartolan tavoitteena on kehittää ja uudistaa elinkeinoelämää, hankkia yritysten neuvontapalveluja, edistää yritysten toimintaedellytyksiä, saada palveluja yritysten omistajanvaihdoksissa ja avata mahdollisuuksia yritysten kansainvälistymiseen.

Yhtiön toiminta-ajatuksen perustana on maakuntastrategia, sopijapuolten yhteiset elinkeinopoliittiset tavoitteet ja sopijapuolten omat elinkeinopoliittiset kehittämishankkeet/-asiat. Kuntakohtaisesti LADEC sopii vuosittain teemat ja tavoitteet, joihin yhteistyöllä pyritään.

Lahden seutu – Lahti Region Oy

Hartolan jatkaa yhteistyötä Lahti Regionin kanssa. Vuosittainen maksuosuus Lahden Seutu - Visit Lahdelle on 4,50 euroa asukasta kohti. Hartolan kunnan maksuosuus vuonna 2026 on noin 11.200 euroa.

Lahti Region tuottaa jäsenkunnille ja yrityksille matkailun markkinointi- ja kehittämispalvelut Päijät-Hämeen matkailustrategiaan tukeutuen. Kunta vastaa jäsenyyden tuomien mahdollisuuksien välittämisestä yrittäjille sekä hankkeiden hyödyn jalkauttamisesta kuntaan ja yrittäjille. Matkamessuille ja maakunnallisiin matkailun suur tapahtumiin osallistuminen tapahtuu maakunnallisen yhteistyön kautta.

Matkailun strategiatyö

Vuoden 2026 tavoitteena on toteuttaa paikallisia tapahtumia tiiviissä yhteistyössä yhdistysten ja järjestöjen kanssa. Kunnan yhteistyökumppaneina ovat mm. Hartolan vapaa-ajan asukkaat ry kesäkauden avauksessa, kaikki paikalliset toimijat Hartolan markkinoilla sekä joulumarkkinoiden osalta useita eri tahoja. Kunnan rooli on olla kannustamassa toimijoita, auttaa tapahtumien rahoituksen hankinnassa ja osallistua erilaisten ympärivuotisten tapahtumien markkinointiin.

Kunta tekee yhteistyötä mm. Tainionvirran yritysryhmähankkeen kanssa.

Hartolan Markkinat

Hartolan kunnan vuosittainen suur tapahtuma, joka järjestetään taas vuonna 2026. Vuoden 2025 markkinoilla kauppiaita oli noin 300. Tekninen toimi vastaa Hartolan markkinoiden organisoinnista ja hallinto-osasto markkinatoimiston tehtävistä.

Päijänne Leader ry.

Hartola on mukana Päijänne-Leaderin ohjelmakaudella 2023-2027. Kunnan rahoitusosuus vuonna 2026 on noin 14.500 euroa.

Maaseutuelinkeinot

Laki maaseutuhallinnon järjestämisestä kunnissa (210/2010) tuli voimaan 1.4.2010. Uusi laki edellytti kuntia muodostamaan 1.1.2013 lukien maaseutuhallinnon tehtävien hoitamiseksi toiminnallisen kokonaisuuden, jonka alueella toimii vähintään 800 maatalousyrittäjää.

Asikkalan, Hartolan, Hollolan, Kärkölän, Padasjoen ja Sysmän kunnat sekä Lahden ja Heinolan kaupungit ovat liittyneet maaseutuhallinnon yhteistoiminta-alueeseen. Yhteistoiminta-alueen kunnat ovat sopineet, että isäntäkuntana, joka vastaa maaseutuhallinnon järjestämisestä alueella, toimii Asikkalan kunta. Asikkala tuottaa maaseutuhallinnon palvelut pääsääntöisesti ilman paikallista viranhaltijaa. Hartolan kunnan arvioitu vuosikustannus on noin 22.500 euroa.

Muuttokannustimet

Muuttokannustimet ovat voimassa 31.12.2025 saakka, minkä jälkeen ne talouden tasapainottamissuunnitelman mukaisesti poistuvat käytöstä. Maksatuksia tehdään muuttokannustimien ehtojen mukaisesti vielä vuosina 2026-2027.

Työllisyyspalvelut

Työllisyyspalvelut siirtyivät kuntien vastuulle 1.1.2025 lukien. Lakisääteisten työllisyyspalveluiden tuottamisesta vastaa Päijät-Hämeen työllisyyspalvelut, jonka isäntäkuntana toimii Hollolan kunta. Työllisyysalue tuottaa palvelut Asikkalan, Hartolan, Hollolan, Iitin, Kärkölan, Padasjoen ja Sysmän kunnille sekä Heinolan ja Orimattilan kaupungeille.

Tehtävien lisäksi kunnille siirtyy myös työllisyyspalveluiden rahoitusta. Tämä rahoitus on osa peruspalvelujen yleiskatteellista valtionosuutta.

Työllisyyspalveluiden järjestämisestä laskutetaan kuntia vuosittain. Vuoden 2026 osalta Hartolan kunnan maksuosuudeksi on arvioitu 259.000 euroa. Tämän lisäksi myös työmarkkinatuen kuntaosuuden ennakoidaan kasvavan merkittävästi, sillä kuntaosuutta aletaan perimään jo 100 päivän ylittävältä työttömyysjaksolta. Työmarkkinatuen kuntaosuuksiin on varattu talousarviossa 265.000 euroa.

Hartolan kunnan tavoitteena on kehittää aktiivisesti työllisyyspalveluja ja edistää hartolalaisten työttömien työnhakijoiden työllistämistä sekä mahdollistaa työvoiman saanti alueen yrityksille. Kustannuksia kasvattavat laajentunut hanketoiminta, jota tehdään yhteistyössä pääosin Heinolan kaupungin ja Sysmän kunnan kanssa, sekä määrärahavaraus työllistämisen kuntalisän, eli ns. Hartola-lisän kokeiluun.

Työllisyyspalvelut toimivat Hollolan kunnan yhteisen työllisyyslautakunnan alaisuudessa.

Maahanmuuttajapalvelut

Maahanmuuttajapalvelut ovat siirtymässä valtaosin kunnan vastuulle. Kunnan vastuut koskevat mm. palvelutarpeen arviointeja, kotoutumispalveluja, kotoutumiskoulutuksen järjestämistä, yhteiskuntaorientaatiota sekä ohjaus- ja neuvontapalveluja.

Palvelut tuottaa yhteistyösopimuksen mukaisesti Lahden kaupungin International House Lahti.

Hartolan kunta on sopinut yhteistyöstä International House Lahden kanssa myös muusta yhteistyöstä maahanmuuttajapalvelujen osalta, sillä kunnalla ei ole omaa henkilöresurssia palveluiden järjestämiseen. Toistaiseksi maahanmuuttajien volyymit ovat olleet niin pieniä, että kuntayhteistyö on kustannustehokkain tapa palveluiden järjestämiseen.

Yhteiset palvelut / Elinkeino-, työllisyys- ja maahanmuuttajapalvelut			
Strategiset tavoitteet vuosille 2024-2026			
Tavoitteet	Toimenpiteet	Vastuutahot ja resurssit	Arviointimittarit ja vertailu
Hartolan tunnettuuden lisääminen	Kuntastrategian toteuttaminen. Viestintästrategian päivittäminen ja toteuttaminen.	Kunnanjohtaja Kunnanhallitus	Laadullinen arviointi
Hartola on houkutteleva paikka yritystoiminnalle, VT4 kehittäminen	Yritystonttien ja toimitilojen saatavuuden kehittäminen. Päätöksenteon sujuvoittaminen. Markkinavuoropuhelut tärkeissä hankinnoissa. Aktiivinen kaavoitustyö.	Kunnanjohtaja Kunnanhallitus	Markkinavuoropuhelut Kaavoitushankkeiden eteneminen Uusien yritys määrä
Ympäristöstä huolta pitävä luontomatkailun kohde	Aktiivinen yhteistyö alueellisesti ja seudullisesti matkailun edistämiseksi. Kalastus- ja elämysmatkailun edistäminen. Hankerahoituksen hyödyntäminen.	Kunnanjohtaja Kunnanhallitus	Hankerahoitus €/v Hartolan markkinoiden kävijämäärä Laadullinen arviointi
Matala työttömyys, työmahdollisuuksia tarjolla	Kuntayhteistyö työllisyyden ja maahanmuuton palveluissa. Aktiivinen hanketoiminta.	Hallintojohtaja Kunnanhallitus	Työllisyysaste Työpaikkojen määrä

2.1.5 Hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen

Kuntalain (410/2015) 1 §:n mukaan kunta edistää asukkaidensa hyvinvointia ja alueensa elinvoimaa sekä järjestää asukkaalleen palvelut taloudellisesti, sosiaalisesti ja ympäristöllisesti kestävällä tavalla. Laki sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämisestä (612/2021) ja monet muut lait määrittävät kunnan tehtäviä hyvinvoinnin ja terveyden edistämiseksi. Hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen on jatkuvaa toimintaa, jota varten on pysyvät, toiminnan edellytyksiä mahdollistavat rakenteet. Hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen on konsernihallinnon alainen toimintayksikkö, mutta hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen toiminta jakaantuu kunnassa kaikkien toimialueiden kesken ja yhteistyö on välttämätöntä. Teknisten- ja ympäristöpalvelujen tehtävänä on turvata terveyttä ja hyvinvointia edistävät elin- ja toimintaympäristöt kuntalaisille. Koulutus- ja sivistyspalvelujen erityisenä tehtävänä on ihmisenä kasvun tukeminen. Kulttuuri- ja kirjastopalvelut, nuoriso- ja liikuntatoimi edistävät omalta osaltaan kuntalaisten terveyttä ja hyvinvointia sekä tukevat yhteisöllisyyttä.

Hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen edellyttää lisäksi toimivaa yhteistyötä mm. sosiaali- ja terveyspalvelujen, järjestöjen, seurakunnan, yksityisten toimijoiden ja valtion paikallisviranomaisten kanssa. Kunnassa palveluja ja toimintaa tuottavat tahot luovat laajasti mahdollisuuksia osallisuudelle ja yhteisöllisyydelle sekä hyvinvoinnin edistämiseksi. Ehkäisevä työ on merkittävä osa hyvinvoinnin ja terveyden edistämistä, ja kattaa mielenterveyden edistämisen, ehkäisevän päihdetyön, pelihaittojen sekä perhe- ja lähisuhdeväkivallan ehkäisyn. Kuntalaisten tarpeiden ja palautteiden kuuleminen ja niihin vastaaminen ovat tärkeä osa hyte-työtä ja toiminnan kehittämistä. Kuntalaisten hyvinvointiin vaikuttavassa päätöksenteossa tehdään päätösten vaikutusten ennakkoarviointia (EVA).

Hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen vastuutahona toimii Hartolassa kunnan johtoryhmä. Moniammatillinen ja poikkihallinnollinen hyvinvointityöryhmä tukee hyvinvoinnin ja terveyden edistävää ja ehkäisevää työtä sekä hyvinvointikertomuksen ja -suunnitelman laatimista. Lisäksi Hartolassa toimii LAPE-ryhmä sekä nuorisolain mukainen moniammatillinen työryhmä. Ehkäisevän työn työryhmä yhdistetään hyvinvointityöryhmään vuoden 2026 alusta alkaen. Työryhmät pyrkivät toiminnallaan välittämään ja lisäämään tietoa sekä edistämään kohderyhmiensä hyvinvointia ja terveyttä.

Hyvinvointikoordinaattori toimii hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen asiantuntijana sekä vastaa lakisääteisten suunnitelmien ja raporttien laatimisesta. Kuntastrategia 2022–2027, Päijät-Hämeen hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen kärjet vuoteen 2032 sekä Päijät-Hämeen hyvinvointialueen, kuntien ja järjestöjen vuosittaisissa hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen neuvotteluissa asetetut painopisteet ohjaavat osaltaan tehtävää hyvinvointityötä.

Kunnassa ja Päijät-Hämeessä on useita, pitkälti lakisääteisiä suunnitelmia ja ohjelmia, joissa asetetut tavoitteet ja toimenpiteet osaltaan ohjaavat kunnan toiminnan ja talouden suunnittelua. Valtuustokauden vaihtuessa vuonna 2025 suunnitelmia päivitetään vastaamaan nykytilannetta ja suuntaamaan toimintaa tarpeellisella tavalla tuleville vuosille. Sekä Hartolassa että Päijät-Hämeessä yhdistetään useat erillissuunnitelmat laajan hyvinvointisuunnitelman 2025–2029 alle. Erillissuunnitelmista luopuminen vähentää osin päällekkäisiä kirjauksia ja helpottaa suunnitelmien seurantaa, mutta haasteena on yhden laajan asiakirjan säilyttäminen luettavassa laajuudessa konkreettisesta ja riittävän yksityiskohtaisesta sisällöstä tinkimättä.

Seuraavat ohjelmat ja suunnitelmat ohjaavat toimintaa kunnassa vuonna 2026:

- Hartolan kunnan strategia 2022–2027
- Laaja hyvinvointisuunnitelma 2025–2029 (sis. lakisääteiset lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelman, ikääntyvien hyvinvointisuunnitelman ja yhdenvertaisuus- ja tasa-arvosuunnitelman)
- Vuosittainen hyvinvointiraportti ja -suunnitelma
- Päijät-Hämeen laaja hyvinvointisuunnitelma 2025–2029
 - o Erilliset seudulliset toteutussuunnitelmat: ikääntyvien hyvinvointisuunnitelma, lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelma, ehkäisevän työn toimintasuunnitelma sekä ravitsemusterveyden edistämisen suunnitelma 2025–2029
- Liikkuva Päijät-Häme 2030
- Päijät-Hämeen kulttuurin suunta 2030
- Hartolan ja Sysmän yhteinen kävelyn ja pyöräilyn edistämishjelma
- Ilmastosuunnitelma 2025–2029

Suunnitelmat ovat luettavissa Hartolan kunnan kotisivuilla. Suunnitelmat sisältävät yksityiskohtaisempia tavoitteita ja toimenpiteitä oheisten strategisten tavoitteiden lisäksi.

Hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen			
Strategiset tavoitteet vuosille 2025–2027			
Tavoitteet	Toimenpiteet	Vastuutahot ja resurssit	Arviointimittarit ja vertailu
Asukkaat voivat hyvin *Kuntastrategia 2022–2027	Hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen sekä terveyserojen kaventaminen huomioidaan osana kaikkea kunnan toimintaa Toimivat yhteistyörakenteet ja yhteistyö hyvinvointialueen kanssa Työllisyys- ja kotoutumispalvelut toteutuvat sujuvasti Sitoudutaan alueen hyte-neuvotteluissa sovittuihin yhteisiin painopistealueisiin v. 2026: työhön, kouluun ja koulutukseen kiinnittyminen on vahvistunut, sekä hyvinvointia ja terveyttä edistävät elintavat ovat vahvistuneet	Kunnanjohtaja Hyvinvointikoordinaattori	Indikaattori-, kysely- ja kokemustieto Hyte-kerroin TEAviisari Työllisyys- ja kotoutumispalvelut toteutuvat lakisääteisesti (Kyllä/Ei) Tehdyt EVAt Kyselyt ja palautteet

	Palveluissa ja toiminnassa huomioidaan saavutettavuus ja kestävyiden osa-alueet (taloudellinen, sosiaalinen, ympäristöllinen) Päätösten vaikutusten ennakkoarvointi (EVA) tehdään vaikutuksiltaan merkittävistä asioista Viestitään ja tiedotetaan suunnitelmallisesti hyvinvointiin ja terveyteen sekä niiden omatoimiseen edistämiseen liittyvistä asioista, palveluista ja saatavilla olevasta tuesta (esim. Omaperhe.fi)		
Asukkailla on vaikutusmahdollisuuksia oman arkensa kehittämiseen *Kuntastrategia 2022–2027 Osallisuus ja yhteisöllisyys *Päijät-Hämeen hyte-kärki	Osallisuuden ja vaikutusmahdollisuuksien edistäminen (mm. keskustelufooromit, kyselyt, asukasraadit, yhdistysillat, osallistuva budjetointi, viranhaltijoiden jalkautuminen kylille ja keskustaan, vaikuttamistoimielimet) Mahdollistetaan yhteisöllistä toimintaa mm. maksuttomin ja edullisin tiloin, yhdistysavustuksin sekä tapahtumayhteistyön keinoin	Kunnanjohtaja Hyvinvointikoordinaattori Vapaa-aikapääällikkö	Palautteet ja kyselyt, vastaajien määrät kyselyissä Järjestetyt tapahtumat ja tilaisuudet, osallistujamäärät (kuntalaiset, viranhaltijat, luottamushenkilöt) Toteutunut toiminta
Mielen hyvinvointi *Päijät-Hämeen hyte-kärki	Mielen hyvinvointia vahvistetaan mm. osallisuutta ja yhteisöllisyyttä edistämällä, mielekkäällä vapaa-ajan toiminnalla sekä terveellisiä elintapoja edistämällä. Lisäksi vahvistetaan ammattilaisten osaamista sekä mm. tunne- ja vuorovaikutustaitoja erityisesti lapsilla, nuorilla sekä perheissä	Hyvinvointikoordinaattori Rehtori	Sotkanet indikaattorit Järjestetyt koulutukset, tapahtumat ja tilaisuudet sekä toiminta
Arjen turvallisuus *Päijät-Hämeen hyte-kärki	Edistetään arjen turvallisuutta eri ympäristöissä ja konteksteissa, kuten liikenneturvallisuus, lähisuhteiden turvallisuus, huumeiden käytön ehkäisy	Tekninen johtaja Hyvinvointikoordinaattori Rehtori	Sotkanet, poliisin tilastot (rikosten määrä jne.) Palautteet, kyselyt Toteutunut toiminta
Päihteettömyys ja terveelliset elintavat *Päijät-Hämeen hyte-kärki	Vahvistetaan hyvinvointia ja terveyttä edistäviä elintapoja mm. ehkäisevän päihdetyön, liikkumisen edistämisen sekä terveellisen ravitsemuksen edistämisen keinoin Järjestetään mahdollisuuksia monipuoliseen vapaa-ajan toimintaan, sekä tuetaan 3. sektorin toimijoita	Hyvinvointikoordinaattori Vapaa-aikapääällikkö	Sotkanet indikaattorit Toteutunut toiminta

2.1.6 Ympäristöterveys, ympäristönsuojelu ja rakennusvalvonta

Ympäristöterveydenhuolto ja eläinlääkintähuolto

Seudullinen ympäristöterveydenhuolto, Päijät-Hämeen ympäristöterveys, tuottaa kuntien vastuulla olevat lakisääteiset ympäristöterveydenhuollon palvelut Asikkalan, Hartolan, Hollolan, Iitin, Kärkölan, Padasjoen ja Sysmän kunnille sekä Heinolan ja Orimattilan kaupungeille. Vastuukuntana toimii Hollolan kunta. Tavoitteena on ympäristöterveydenhuollon valvonnan ja palveluiden toteuttaminen suunnitelmallisesti ja yhdenvertaisesti koko toiminta-alueella. Kuntaosuudet laskutetaan suoriteperusteisesti.

Ympäristöterveydenhuollon viranomaisena toimii Hollolan kunnan ympäristöterveyslautakunta.

Hartolan kunnan osuus vuoden 2026 kustannuksista arvioidaan olevan noin 90.000 euroa.

Ympäristönsuojelu

Ympäristönsuojelun viranomaistehtävien järjestämisvastuu siirtyy yhteistyösopimuksen mukaisesti Heinolan kaupungille 1.1.2026 lukien. Heinolan kaupunki järjestää ympäristönsuojelun palvelut Heinolassa, Hartolassa ja Sysmässä, sekä ostopalveluna Iitin kunnassa. Ympäristönsuojeluviranomaisena toimii Heinolan kaupungin ympäristölautakunta.

Hartolan kunnan osuus vuoden 2026 kustannuksista arvioidaan olevan 38.500 euroa.

Rakennusvalvonta

Rakennusvalvonnan viranomaistehtävien järjestämisvastuu siirtyy yhteistyösopimuksen mukaisesti Heinolan kaupungille 1.1.2026 lukien. Heinolan kaupunki järjestää rakennusvalvonnan palvelut Heinolassa ja Hartolassa. Rakennusvalvontaviranomaisena toimii Heinolan kaupungin ympäristölautakunnan alaisuudessa toimiva rakennusvalvontajaosto.

Hartolan kunnan osuus vuoden 2026 kustannuksista arvioidaan olevan 27.500 euroa.

2.1.7. Kaavoitus

Kaavoitusyhteistyö Heinolan kanssa alkoi syksyllä 2023. Varsinaisten kaavahankkeiden lisäksi kehitetään lähivuosina aineistojen digitalisaatiota ja paikkatietojärjestelmien sisältöä ja samaan kaava-aineistot julkaistuksi nettisivuilla. Lisäksi Ryhti-hankeen toteuttaminen lisää omia paineitaan kaavoituksen digitalisoimiseen. Suurimmaksi osaksi asemakaava-alueen kaavat on jo digitoitu ja ne saadaan Timblen Cloud-järjestelmään ensi vuoden aikana. Kyseisestä järjestelmästä ne voidaan julkaista kunnan nettisivuilla.

Rantarakentamisen strategia päivitetään, koska rantavyöhykkeet ovat keskeisiä rakennuskohteiden alueita. Uudella strategialla luodaan päivitetty ranta-alueiden kaavoitukselliset suunnittelutavoitteet ja mitoitusperiaatteet. Strategian pohjalta myös arvioidaan uusia rantakaavoitushankkeiden kohteita ja aikatauluja.

Kuntataajaman keskeisenä kaavoitushankkeena vireillä olevaa Kurpan ja valtatie 4:n liittymän asemakaavahankkeen valmistelu on luonnosvaiheessa. Kyseisen kaavan valmistelee FCG:n konsultti. Keskeistä on valtatie 4:n ja kunnan elinvoiman edistäminen. Vireillä olevaa Tainionvirran ranta-asemakaavaa valmistellaan myös luonnosvaiheeseen Heinolan kaupungin asemakaava-arkkitehdin toimesta. Molempia kaavahankkeita varten laaditaan tarvittavat selvitykset. Kaavahankkeiden aikatauluihin vaikuttaa keskeisesti valtatie 4:n kehittämishankkeen ratkaisujen eteneminen mm. rinnakkaisteiden osalta.

Lisäksi ensi vuonna tehdään taajama-alueella rakennusten kulttuurihistoriallinen selvitys. Selvityksen tekeminen on kilpailutettu ja siitä tehdään päätös loka-marraskuun 2025 aikana. Selvitys liittyy taajama-alueen kaavoituksen ajantasaisuuteen lähivuosien aikana.

Toisin kuin ympäristönsuojelussa ja rakennusvalvonnassa, jossa järjestämisvastuu on siirretty Heinolan kaupungille, on kaavoituksen tehtävät edelleen vahvasti kunnan omalla vastuulla. Kaavoituksen yhteistyössä Hartolan kunta on siirtänyt kaavoitukseen liittyvää toimivaltaa Heinolan kaupungin kaavoituksen viranhaltijoille, mutta viranomaistehtävät ovat edelleen Hartolan kunnassa. Ympäristölautakunnan lakkautuessa, kaavoituksen vastuut siirtyvät suoraan kunnanhallituksen alaisuuteen 1.1.2026 lukien.

Hartolan kunnan maksuosuudeksi Heinolan kaupungin kaavoituksen palveluista arvioidaan 20.000 euroa ja konsulttipalveluihin on varattu 40.000 euroa.